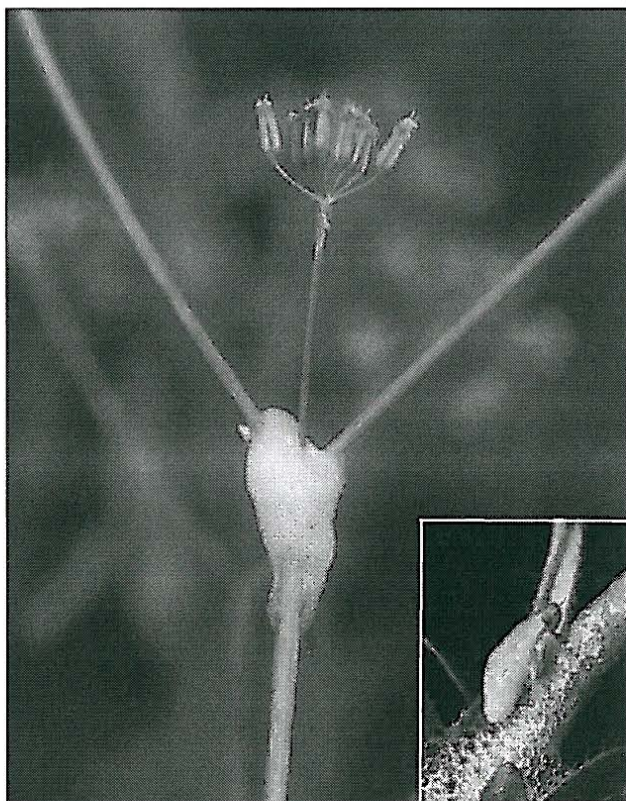

VANLIG SPOTTSTRIT

Vanlig spottstrit (*Philaenus spumarius*) är, som namnet antyder, den vanligaste av våra nio spottstritarter och allmänt förekommande över hela landet. Arten har, i likhet med de övriga spottstritarna, fått sitt namn på grund av att stritungarna (nymferna) på värdväxten producerar karaktäristiska spott- eller skumliknande klumpar, vilka benämns "gökspott", "grodspott" och även "ormspott". I detta "spott" lever de och fullbordar hela sin ungstadieutveckling.

Talrika växtslag, såväl ört- som vedartade växter uppsöks av den vanliga spottstriten. Speciellt jordgubbar men även många prydnadsväxter, t.ex. höstaster och höstflox angrips. Angrepp i jordgubbsodlingar är mycket vanliga i Sverige.

I den spottliknande bildningen sitter stritungen (nymfen) väl skyddad mot t.ex. uttorkning.

Skadebild

Skadorna orsakas av stritungarna, som suger växtsaft. Förutom de direkta stick- och sugskadorna kan angrepp av spottstrit leda till missbildningar av skiftande slag. Beroende av växtart bildas buckliga eller hoprullade blad, skottförtätningar etc. Det är dock inte alla växter som svarar med missbildningar. I jordgubbar är det ovanligt, men mycket kraftiga spottstritangrepp kan leda till att växten uppvisar förkortade bladskäft och buckliga och mörkgröna bladskivor. Jordgubbsort och växtens kondition kan här ha betydelse. På jordgubbsplantorna sitter stritungarna ofta i blomställningarna och bären kan smutsas ned av "spottet", vilket får till följd att kvaliteten på bären försämras. Starka angrepp kan också medföra skördeförlust på grund av att bären blir mindre.

Utseende och biologi

Den fullbildade striten är 5–7 mm lång och 2–2,5 mm bred. Det är en robust och klumpigt byggd strit, med en kort, bred och oval kropp som är tätt punkterad och finhårig. De läderartade framvingarna, som har fina ribbor, är i vila taklikt lagda samt buckligt välvda över bakkroppen. Det breda och korta huvudets trekantigt framskjutande form, de utåtbuktande ögonen samt stritens kroppsform i stort, gör att djuret i fråga närmast skulle kunna liknas vid en groda i miniatyr. Striten är trögrörlig men kan hoppa kraftigt när den oroas. Den kan flyga även om den inte är någon god flygare. Arten uppträder i en extrem färgvariation, speciellt hos honliga individer, från enfärgat gulvitt till enfärgat svart och med talrika mer eller mindre karaktäristiska mellanliggande färgnyanser och färgteckningar. Den vanligaste varianten är dock grågulaktig med otydliga teckningar på ovansidan och dessutom har framvingarna vid framkanten bl.a. två bleka och mörkkantade fläckar.

Ungarna är ljusgröna eller ljusgula utan fläckar eller teckningar och har inte några vingar. I motsats till de fullbildade stritarna som kan röra sig fritt, lever stritungar, som tidigare nämnts, i

karaktäristiska "spottklumpar". "Spottet" består av stritungarnas exkrementvätska blandad med ett vaxsekret, som har såplösningsegenskaper. I denna vätska sitter ungarna med bakändan uppåt och pumpar in luft från andningsöppningarna, så att en "spottklump" bildas. Dessa spottklumpar fungerar antagligen som skydd mot fiender och skyddar ungarna mot uttorkning. I varje enskild "spottklump" finns vanligtvis en unge. Emellertid kan man ibland finna några ungar tillsammans i en gemensam "spottklump" producerad av ungar som befinner sig nära varandra. Det förekommer fem ungstadier hos spottstriten. De millimeterlånga, ljusgula–orange gula äggen är avlånga och ovala. De flesta äggen läggs vid basen av värdväxten, men även bland markvegetation och växtrester samt i trädbarkens sprickor. Äggen läggs i små högar, som kan bestå av 1–30 ägg (i genomsnitt 7 ägg). De hålls ihop och övertäcks av ett stelrande sekret som produceras av honan.

Spottstriten uppträder med en generation årligen och övervintringen sker i äggstadiet. Stritungarna kläcks ur de övervintrade äggen under påföljande vår. I jordgubbar kläcks de vanligtvis 1–2 veckor innan begynnande blomning. Ungarna uppsöker lämplig plats på värdväxten, där de omger sig med "spott". Utvecklingen från första ungstadiet till fullbildad individ tar 6–8 veckor. De fullbildade stritarna påträffas under tiden juni–oktober men de har huvudaktivitetsperiod under tiden juli–augusti. Äggläggningen äger huvudsakligen rum under hösten.

Åtgärder

Bekämpningen kan vara besvärlig, eftersom ungarna sitter väl skyddade. Besprutning med vatten, under högt tryck, medför dels att "spottet" sköljs bort från stritungarna och dels att en del av ungarna kan bli bortspolade från värdväxten. Detta förfarande medför att ungarna lättare utsätts för uttorkning, parasiter och rovdjur samt även för bekämpningsmedel. En del av de från växten bortspolade ungarna kan på nytt ta sig upp på värdväxten och ånyo omge sig med "spott". Man kan även ta bort "spottet" med fingrarna och

klämma ihjäl striten. Vid massangrepp, eller då kraftiga angrepp förväntas, kan bekämpning med godkända pyretroider eller organiska fosforföreningar komma i fråga. Den bekämpning, som vid behov och före jordgubbarnas blomning tillämpas mot stinkflyn och jordgubbsvivel har samtidigt god effekt mot spottstriten. Behandlingen bör ske med högt tryck.

Litteratur

- Alford, D. V. 1984. *A colour atlas of fruit pests, their recognition, biology and control*. Wolfe Publishing Ltd.
- Alford, D. V. 1991. *A colour atlas of pests of ornamental trees, shrubs and flowers*. Wolfe Publishing Ltd.
- Buczacki, S. T. & Harris, K. M. 1986. *Collins guide to the pests, diseases and disorders of garden plants*. Collins, London.
- Halka, O., Raatikainen, M., Vasarainen, A. & Heino, L. 1967. Ecology and ecological genetics of *Philaenus spumarius* (L.) (Homoptera). *Ann. Zool. Fenn.* 4, 1–18.
- Hellqvist, S. 1997. Personligt meddelande. SLU, Inst. för norrländsk jordbruksvetenskap, Rönnebydalen.
- Mark, A. Z. & Wilson, M. C. 1984. The effects of nymphal feeding by the meadow spittlebug, *Philaenus spumarius* (L.) on strawberry yield and quality. *Crop protection* 3:2, 167–175.
- Ossiannilsson, F. 1981. The Auchenorrhyncha (Homoptera) of Fennoscandia and Denmark. *Fauna entomologica scandinavica* 7:2, 225–252.
- Weaver, C. R. & King, D. R. 1954. Meadow spittlebug. *Research Bulletin* 741. Ohio agricultural experiment station, Wooster, Ohio.

Text: Manochehr Azrang
SLU, Inst. för entomologi
Tel: 018-67 10 00
Fax: 018-67 28 90

Maj 1997

Illustrationer: Karl-Fredrik Berggren

Faktablad om växtskydd ges ut inom områdena Jordbruk och Trädgård

Faktabladen kan beställas som årsabonnemang, komplettserie eller enstaka exemplar. Faktablad om jordbruk finns också som nedladdningsbar pdf.

Eftertryck av denna publikation är förbjudet enligt lag. Den som vill mångfaldiga något av innehållet måste först få tillstånd från SLU. Tfn. 018-67 23 47

© Sveriges lantbruksuniversitet ISSN 0281-8566

Ansvariga utgivare: Trädgård: Maj-Lis Pettersson
Jordbruk: Barbara Ekbom

Redaktörer: Trädgård: Maj-Lis Pettersson
Maj-Lis.Pettersson@slu.se
Jordbruk: Anna Lehrman
Anna.Lehrman@slu.se
Björn Andersson
Bjorn.Andersson@slu.se

Hemsida: <http://www2.ekol.slu.se/faktablad/faktablad.php>

Distribution: SLU Publikationsservice
Box 7075, 750 07 Uppsala
Tfn: 018-67 11 00, publikation@slu.se